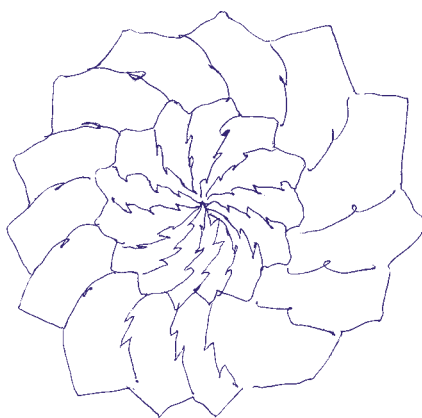

Peter Abram

Iz brezčasnega vrta
From a timeless garden

olja, kamni, risbe, lesorezi

Koroški Pokrajinski muzej
Slovenj Gradec, december 2006

V našem času bliskovitega vrstenja podob in vrednot je likovno ustvarjanje sestopilo z odmaknjenega piedestala posvečene dejavnosti in se kot provokativen komentar spojilo z izrazi vsakdanjega življenja. Intenzivneje in svobodneje kot kadar koli v zgodovini se sporočilo umetnosti odziva na kaotično stanje duha sodobnega trenutka ter mu nastavlja ogledalo. Pri tem se zdi vse manj prostora za podobe, ki izžarevajo skrivnostna duhovna sporočila in utišani zven pogovora angelov ... a nemara so prav zato, ker vstajajo iz domala anahronističnega (romantičnega?) objema sveta, še toliko dragocenejše, saj ponujajo pribežališče za upehano dušo, kjer se celijo brazgotine duhovnih ran vseh ljudi, ki še premorejo občutke za izraze privzdignjene lepote.

Risbe, grafike, slike in fragmentarno obklesani kipi Petra Abrama kot tesno povezani členi enega samega zgoščenega polja tankočutno utišane likovne misli se morda rojevajo iz nekakšnega posthistoricističnega zavedanja, ki neizogibni usodi naše lastne, v vsakem trenutku in vsepovsod prisotne fizične minljivosti postavlja nasproti brezčasnost večne zgodbe o arhetipskih stalnicah v preobrazbi sveta. Zaokroženo je v kontemplativno doživljanje »žlahtnine zemlje« arhetipsko čutnega Krasa in simbolnih plasti zelo osebnega občutja, vpetega v prisluhe kolektivnega spomina ne le zahodnega sveta, ki nam je najbližji in najbolj razpoznaven, temveč tudi v intimnem odnosu do mitologij bolj odmaknjenih in celo mističnih duhovnih

sistemov iz različnih obdobjih kulturne zgodovine. Tipanje po drobcenih migljajih stvarstva, ki se v Abramovih ciklično zaokroženih nizih podob nevsiljivo vtiskujejo na papir, platno in v kristalinično strukturo kamna, je kot humanistična zarotitev življenju, kot pozitivna utopija človekovih čustev, morda v smislu univerzalne dobrote kot realnosti, ki edina lahko služi upodabljanju lepote, čeprav se zaveda, da je likovna umetnost obsojena, da biva v videzu, medtem ko je bistveno tisto, kar je nevidno.

Ko Peter Abram čuti, da je premočrtna naslikana podoba kot ogledalo stvarnosti nemočna, nezadostna, jo postavi v dialog z napisano besedo, ki ima nenavadno prednost pri prevajanju čustvenih asociacij, saj lahko obudi duhovnost brez vizualnih referenc. Le z besedo in glasom, ki je tudi ton in morda še glasba, je možno ustvariti »podobo«, ki je ni mogoče priklicati z nobenimi drugimi sredstvi. Slikarstvo in kiparstvo sta a priori brez glasu, a tudi v tišini naslikane ali izklesane podobe je potrebno slišati besedo, je prepričan Abram, zato skuša razkrojiti običajni svet slike, da bi bilo moč v poglobljeni tišini in nemosti pogleda slišati notranji, neslišni glas, ki o sebi govori v tretji osebi, da lahko postane kontura na papirju, senca na hrapavi površini platna ali ezoterično telo v krušljivi, izmikajoči se zrnati teksturi kamna, s čimer skuša ubežati fizičnemu tkivu, ki se skriva pod kožo, odnaša pogled od vsebine telesa, ki je tudi sluz in kri in žolč, in se zaprede v transcendenčni apokrif ideje telesa.

V tekmovanju s podobo črke na papirju iz sebe izlušči večplastni, kot utrip poletne sape lahkotni ideogram, ki ni znak in ni simbol, temveč heraldična, v arhetipsko predstavo kraja in časa destilirana prispodoba življenja. Peter Abram ni le opazovalec in prisluškovalec, njegov svet je znotraj, občutljivo razlit čez robove pogleda in je mnogo večji od zunanjega sveta. Ko je pomanjšan v sinapso duše in srca, je podoba njen kardiogram, natančen, sproščen, a vselej nekoliko zadržan. V ponižnem strahospoštovanju pred lepoto sveta je njegova roka obrzdana tudi, ko bi, tako se zdi, z lahkoto planila v virtuozni blišč.

Tanki namazi barve na platnih, zgoščeni v megličaste fantazmatske bliske, presijane s svetlobo, ki prihaja še od drugod, ne le kot odsev v sončno bleščavo potopljenega mističnega Krasa, ko razsvetljuje duhovno podobo, so odtis zavesti in zrenja, le redko ali nikoli neukročene strasti. Prosojnost ploskovitih slik brez volumna ali perspektive, brez teže ali mase, ter razdrobljene in ožarčene poteze čopiča, grafičnega ali kiparskega dleta prinašajo sublimni odsev jasno uzrtih okruškov sveta, v katerem se zemeljske silhete razblinjajo v nebeške sence, metafore simbolističnega sporočila o ambivalentnosti človeške duše, ki se v procesu nenehne iniciacije vzpenja k nedosegljivim, a hipnotično privlačnim ciljem onstran hrepenenja. Njegovo subtilno nemo pozvanjanje nas vabi na vznemirljivo potovanje po čutnih prvinskih poteh iniciacije iz profanega, banalne-

ga vsakdanjika k zasenčenim ali ožarjenim ambientom na videz odmaknjenih, v resnici pa vselej dejavno prisotnih svetov, v katerih se podobe meglijo in zvoki ponehujejo.

Eksistencialna prisotnost ustvarjalca v dotiku s snovnostjo likovnine in njenega sporočila se kljub trenutni zaslepljenosti s tehnološko superiornostjo elektronskih medijev še vedno, kot vselej v zgodovini civilizacije, zdi pogoj prepričljive umetniške izjave, zato telo in figura, čeprav le kot esenca bivanja, neposredno ali zgolj kot slutnja posredno flita v ozadju vsake naslikane ali izklesane podobe. V resnici ji ni možno uteči tudi zaradi le človeku lastne nečimrnosti, ki odraža potrebo, da opazuje samega sebe v svetu, v katerem se sooča z univerzalnimi normami in zapovedanimi ideologijami. Zlasti v našem času, ko ne deluje skorajda noben vrednostni sistem več, je umetnik morda znova poklican, da se, tako kot Peter Abram, obrača k sebi in vase ter k dejavnemu odslikovanju bodisi neposrednih, vsakdanjih, ali pa domišljijjskih, nezavednih ambientov, kot si, prekvašeni z umetniško refleksijo, podajajo roko z duhovnimi prostranstvi človeškega vedenja v nepregledni zakladnici preteklih dob in utopijskih razgledov v prihodnost.

Marko Košan

pregrinjala neba
covers of the sky

biserne kope
pearly heaps

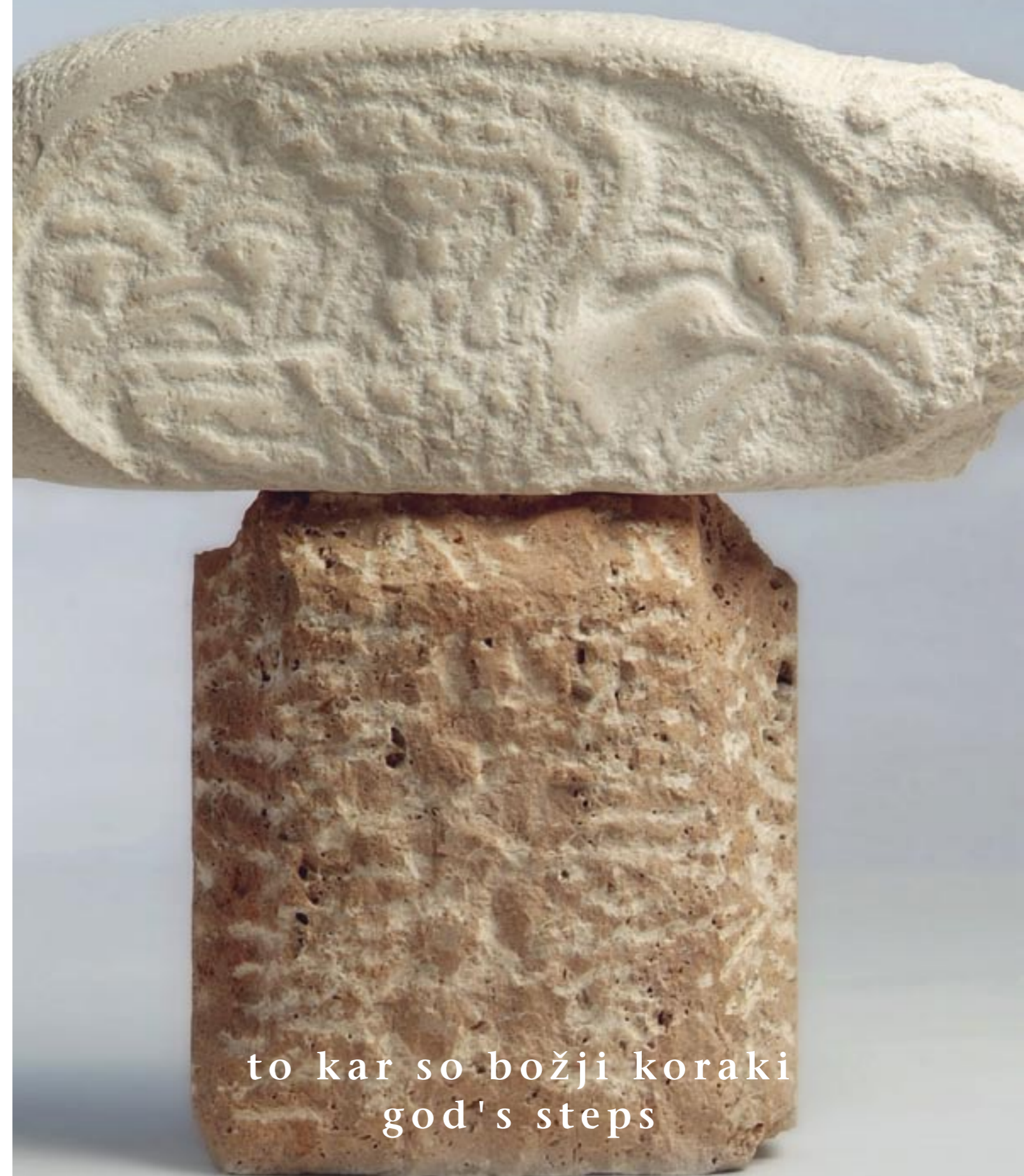

žarijo oblaki
the clouds glow

vanje rišejo ptice
birds draw on them

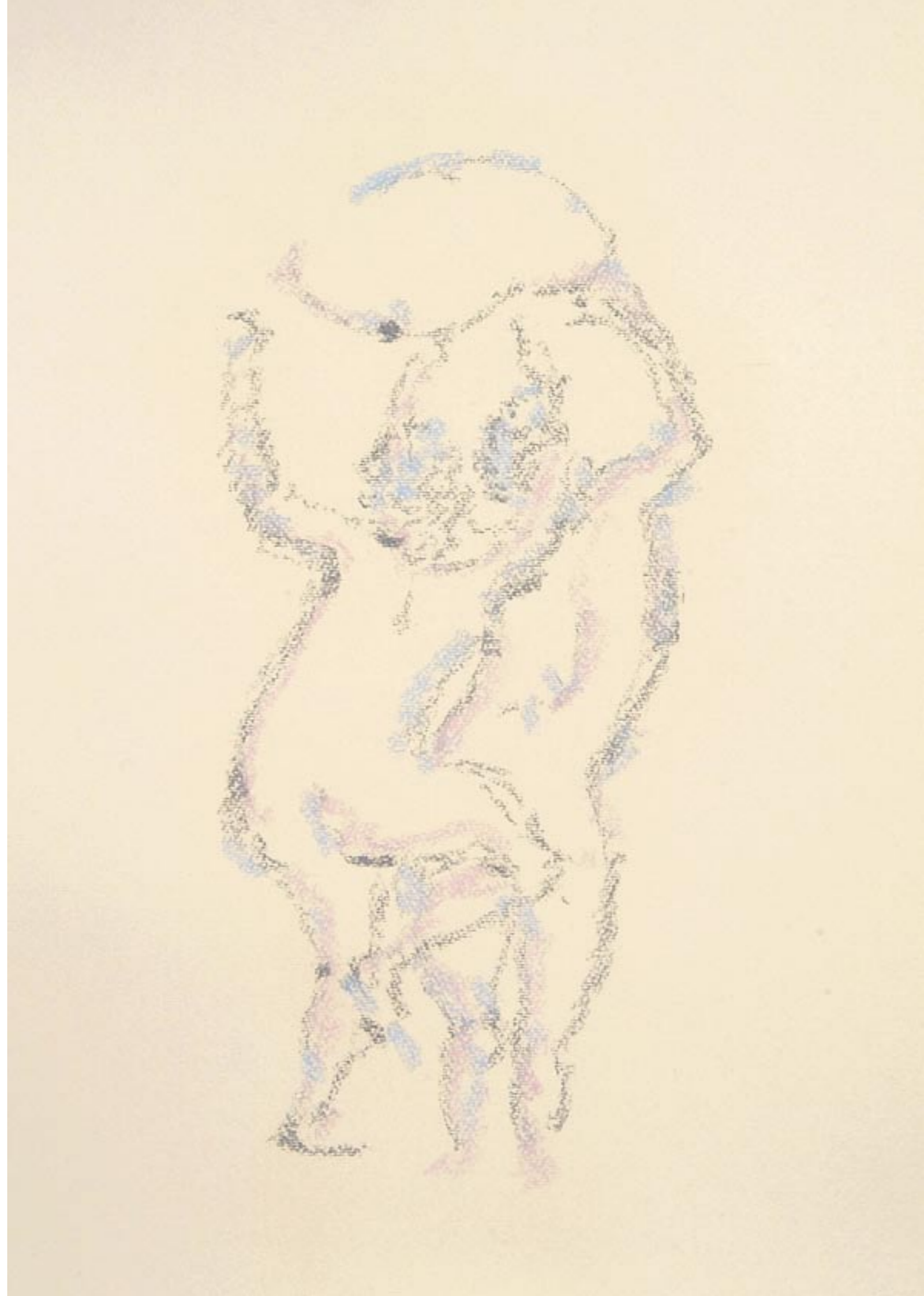

to kar so božji koraki
god's steps

v melodijo
into a melody

skrito telo
a hidden body

in v sinje klice
and into azure calls

In this age of the lightning-swift alternation of images and values, artistic creation has descended from the remote pedestal of a hallowed activity and, in the manner of a provocative commentary, united with the expressions of everyday life. More intensively and more freely than ever before in history, the message of art responds to the chaotic state of the soul of the contemporary moment and places a mirror to it. There thus seems to be ever less space for images that emit mysterious spiritual messages and the silenced sound of the speech of angels ... but perhaps precisely because they arise from an almost anachronistic (romantic?) embrace of the world, they are all the more valuable, since they offer a refuge for the exhausted soul, where the scars of the spiritual wounds of people who are still capable of feelings for expressions of elevated beauty can heal.

The drawings, prints, paintings and fragmentarily hewn sculptures of Peter Abram, like closely connected links of one single condensed field of a sensitively silenced artistic thought, are perhaps born from some post-historical awareness, which sets against the inevitable destiny of our own physical transitoriness, present in every moment and everywhere, the timelessness of the eternal story of archetypal constants in the transformation of the world. It is closed off in a contemplative experiencing of the "nobility of the earth" of the archetypically sensuous Karst and the symbolic layers of a very personal feeling fixed in the phantasms of the collective memory not just of the Western world, the world that is closest to us and most recognisable, but also in an intimate relation to

the mythologies of more remote and even mystical spiritual systems from various periods of cultural history. Feeling for the tiny hints of creation that in Abram's cyclically complete series of images are unobtrusively pressed onto the paper, the canvas, the crystalline structure of the stone, is like a humanistic beseeching of life, like a positive utopia of human emotions, perhaps in the sense of universal goodness as the only reality that can serve the depicting of beauty, although it is aware that art is condemned to exist in appearance while the essence is that which is invisible.

When Peter Abram feels that a straightforward painted image is inadequate as a mirror of reality, he places it in dialogue with the written word, which has an unusual advantage in translating emotional associations, since it can awaken spirituality without visual references. Only with word and voice, which is also tone and perhaps also music, is it possible to create an "image" that cannot be reached by any other means. Painting and sculpture are a priori voiceless, but Abram is convinced that even in the silence of the painted or carved image it is necessary to hear the word, and therefore he tries to decompose the usual world of the painting so that it is possible, in the deep silence and muteness of the gaze, to hear the internal, inaudible voice that talks about itself in the third person, so that it can become an outline on the paper, a shadow on the coarse surface of the canvas or an esoteric figure in the brittle, elusive, grained texture of the stone, with which he tries to escape the physical tissue concealed beneath the skin, carry the gaze away from the content of the

body, which is also mucus and blood and bile, and cocoon himself in the transcendental apocryphon of an idea of the body. In competition with the image of a line on paper he draws out of himself a many-layered ideogram as soft as a summer breeze: not a sign and not a symbol but a heraldic allegory of life distilled into in archetypal representation of time and place. Peter Abram is not merely an observer and listener. His world is inside, sensitively spread over the edges of the gaze, and is much bigger than the outside world. When it is reduced to a synopsis of soul and heart, the image is its cardiogram: exact, relaxed, but always slightly delayed. In humble awe of the beauty of the world, his hand is reined in even when it could easily, or so it seems, dash into virtuosic brilliance.

Thin layers of paint on canvases, condensed in nebulous phantasmagorical flashes pierced by light that comes from elsewhere, not merely as the reflection in a sunny glare of the sunken mystic Karst when it illuminates its spiritual image: these are the impression of consciousness and contemplation, and only rarely – or never – of untamed passion. The translucence of two-dimensional paintings without volume or perspective, without weight or mass, and the fragmented and irradiated strokes of the brush or the print-maker's or sculptor's chisel bring a sublime reflection of clearly perceived fragments of the world, in which earthly terrestrial silhouettes disappear in heavenly shades, metaphors of a symbolic message or the ambivalence of the human soul, which in a process of constant initiation ascends towards an unattainable but hypnotically

attractive goal beyond yearning. Its subtly mute chiming lures us on an exciting journey along the sensuous elemental paths of initiation from the profane, banal everyday to the shaded or illuminated atmospheres of apparently remote but actually always actively present worlds in which images become fogged and sounds cease.

The existential presence of the creator in contact with the materiality of the work of art and its message, despite the current bedazzlement with the technological superiority of electronic media, still appears to be, as it always has been throughout the history of civilisation, a condition of the convincing artistic statement, and therefore the body and the figure, although merely as the essence of existence, directly or – as a mere premonition – indirectly, smoulder in the background of every painted or carved image. In truth one of the reasons why it is not possible to escape them is the human being's own vanity, which reflects a need to observe himself in a world in which he confronts universal norms and prescribed ideologies. Particularly in our time, when almost no value system functions any longer, the artist is perhaps once again called to return, like Peter Abram, to himself and into himself, and to the active painting either of direct, everyday atmospheres or fantastic, unconscious atmospheres, as, leavened by artistic reflection, they join hands with the spiritual expanses of human vision in the endless treasury of past ages and utopian views of the future.

Marko Košan

SAMOSTOJNE RAZSTAVE

- 1983 - DUTOVLJE, Osnovna šola
NOVA GORICA, Galerija Meblo
- 1984 - LJUBLJANA, Klub kulturnih in znanstvenih delavcev,
Informacijski center za družboslovje
SEŽANA, Mala galerija
- 1988 - LJUBLJANA, Cankarjev dom - Likovno delo meseca
- 1990 - NOVA GORICA, Likovna vitrina
SEŽANA, Mala galerija
- 1992 - AJDOVŠČINA, Pilonova galerija
KANAL, Galerija Rika Debenjaka
- 1993 - TUPELČE pri Štanjelu, Galerija Jazbec
- 1994 - MARIBOR, Ars Sacra
RADOVLJICA, Galerija Šivčeva hiša
KRANJ, Stebriščna dvorana v Mestni hiši
- 1997 - LOKEV, Gotska kapelica, ob prireditvi Vilenice '97
- 1998 - BATUJE, domačija družine Kerkoč
ŠTANJEL, Razstavišče Stolp na vratih
LJUBLJANA, Galerija Commerce
NOVA GORICA, Galerija Artes
LJUBLJANA - Galerija ISKRA- Sistemi
- 1999 - BRANIK - Kulturni dom
TUPELČE pri ŠTANJELU - Galerija Jazbec
NOVA GORICA - Galerija Artes
ŠTANJEL - Razstavišče Stolp na vratih
LJUBLJANA - Zavod sv. Stanislava
- 2000 - RADOVLJICA - Galerija Šivčeva hiša
KRANJSKA GORA - Galerija Hotela Lek
MARIBOR - Galerija Mestne knjižnice
- 2001 - KRANJ - Galerija Društva likovnih umetnikov
LJUBLJANA - Galerija Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov
KRANJ - Razstavišče poslovne stavbe Elektro Kranj
- 2002 - KOMEN - Knjižnica Komen
ŠTANJEL - Kvadratni stolp
- 2003 - LJUBLJANA - Etnografski muzej
LJUBLJANA - Institut Jožef Stefan
LJUBLJANA - Knjižnica Novak
SEŽANA - Knjižnica Srečka Kosovela ob proslavi 55-letnici ustanovitve knjižnice
TRŽIČ - Razstavišče v Kurnikovi hiši
- 2004 - SEŽANA - Knjižnica Srečka Kosovela ob 100-letnici rojstva Srečka Kosovela,
BRANIK / Pedrovo - razstava v domači galeriji
LJUBLJANA - Galerija Celica
- 2005 - NOVO MESTO - Galerija Krka
LJUBLJANA - Filozofska fakulteta, srečanje z Društvom Exlibris
BRANIK / Pedrovo - razstava v domači galeriji
- 2006 - LJUBLJANA - Galerija Mercator
BRANIK / Pedrovo - razstava v domači galeriji
SEŽANA - Kosovelov dom
SLOVENJ GRADEC - Koroški pokrajinski muzej

SKUPINSKE RAZSTAVE

- 1980 - MESTRE pri Benetkah, Assessorato alla pubblica istruzione centro civico Piazza Ferreto
- 1983 - SOLKAN - Galerija Osnovne šole
IDRIJA - Galerija Mestni muzej
TOLMIN - Galerija Knjižnice Cirila Kosmača
NOVA GORICA - Galerija Meblo

- 1999 - GRAD VOGARSKO - skupinska razstava Društva likovnih umetnikov severne Primorske
KOMEN - Prvi mednarodni kraški bienale prave grafike
LJUBLJANA - Cankarjev dom, Bienale ilustracij
ŠKOFJA LOKA - Exlibris 99 - 1. nagrada
- 2000 - KRANJ - 4. bienale mesta Kranja - Priznanje strokovne žirije
LJUBLJANA - Jakopičevo razstavišče, Majski salon 2000
KROMBERK - Goriški muzej, Podoba Marije skozi stoletja
- 2001 - GORICA - ekstempore - nagrada žirije
BEGUNJE - 1. mednarodni ekstempore galerije Avsenik TRŽIČ - Forma viva, kamnita skulptura
SINJI VRH - projekt Slovenija odprta za umetnost
- 2002 - LJUBLJANA - Cankarjev dom, Bienale ilustracij
Potujoča razstava - Umetniki za Karitas
- 2003 - RADOVLJICA - Stalna razstava Zbirka ilustracij v Šivčevi hiši
- 2004 - ŠTANJEL, KOPER, LJUBLJANA. Esprima, Mednarodna likovna delavnica.
- 2006 - SEŽANA, DUNAJ, BRATISLAVA, MILANO: Globine, razstava mednarodne likovne kolonije v Škocjanu.
LJUBLJANA - Galerija ZDSLJ. Slika brez besede: Likovna razstava sekcije ilustratorjev.
SLOVENSKA BISTRICA - Majski salon 2006
NOVA GORICA - Galerija HIT. Slika brez besede: Likovna razstava sekcije ilustratorjev.

ILUSTRACIJE IN OPREME KNJIG

1. Srečko Kosovel, OTROK S SONČNICO, Runolist / ZKO, Ilirska Bistrica in Sežana 1997 (ob Vilenici 1997). Ilustracije v kamnu in oprema.
2. Taras Kermauner, GRADNIKOVA POT K BOGU, ZKO Nova Gorica 1997. Grafična mapa z akvareli.
3. Jean Giono - MOŽ, KI JE SADIL DREVESA, Založništvo ABRAM, Branik 1998. Lesorezi, oprema knjige in grafična mapa.
4. Revija PRIMORSKA SREČANJA, št. 204, 1998. Likovna priloga.
5. Janez Svetina - DUHOVNA GOVORICA PRAVLJIC, Založništvo ABRAM, Branik 1999. Lesorezi, oprema knjige in grafična mapa.
6. Aldo Žerjal - GLASBAJALA, Pomurska založba, Murska Sobota 2000. Oblikovanje naslovnice.
7. Marijan Tomšič - PRAH VESOLJA, Cankarjeva založba, 2000. Oblikovanje naslovnice.
8. ZGODBA O SAVITRI - Pripoved vidca Markandeje iz Mahabharate, Založništvo ABRAM, Branik 2002. Ilustracije in oprema.
9. Srečko Kosovel - SONCE NA KRASU, Založništvo ABRAM, Branik 2004. Ilustracije in oprema.
10. Kristijan Muck - SINJI KLICI, Založništvo ABRAM, Branik 2006. Risbe in oprema.
11. Nataša Konc Lorenzutti - BELA, BELA LILJA, Celjska Mohorjeva družba 2006. Lesorez za naslovnico.

Peter Abram
Iz brezčasnega vrta / From a timeless garden
katalog ob razstavi likovnih del

Besedila:

Marko Košan

Polona Abram (predstavitve na zavihkih)

Kristijan Muck (pesem iz zbirke Sinji klici)

Prevod v angleščino:

AMIDAS d.o.o., Ljubljana

Oblikovanje: Peter Abram

Ureditev: Polona Abram

Fotografije:

Fotoatelje Pavšič - Zavadlav, Solkan

Priprava na tisk:

DTP Studio, Sežana

Tisk:

Lotos, Postojna

Izdal:

Koroški pokrajinski muzej
zanj Marko Košan

Naklada: 400 izvodov

Cena za izvod: 1.500 SIT (6,26 eur)

December 2006

Razstavo sta podprla:

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije
Mestna občina Slovenj Gradec

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

73/75(497.4):929 Abram P.

ABRAM, Peter

Iz brezčasnega vrta = From a timeless garden : katalog ob razstavi likovnih del
/ Peter Abram ; [besedila Marko Košan, Polona Abram, Kristijan Muck ; prevod v
angleščino Amidas ; fotografije del Fotoatelje Pavšič-Zavadlav]. - Slovenj Gradec :
Koroški pokrajinski muzej, 2006

ISBN-10 961-91573-2-X

ISBN-13 978-961-91573-2-9

230608384